

ԼՈՒՍԱՌՈՐԻՉ

ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՏԱՆ ՄԷՋ

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Թ. ՏԱՐԻ Թիւ 10, Մեայրեւմբեր 2026

ՀԱՒԱՏՔՈՎ ԱՊՐԻԼ... ՅՈՅՍՈՎ ՅԱՂԹԵԼ... ՄԻՐՈՎ ԿԱՌՈՒՑԵԼ

Պօղոս առաքեալ քրիստոնէական կեանքի անսասան սիւները՝ երեք գլխաւոր առաքինութիւնները կը ներկայացնէ՝ ըսելով. «Ներկայիս, ուրեմն, միակ կարեւոր բաներն են՝ հաւատքը, յոյսը եւ սէրը. իսկ երեքէն մեծագոյնը՝ սէրն է» (Ա. Կորնթացիս 13.13): Հաւատք, յոյս եւ սէր. երեք բառեր, որոնք այնքան յաճախ կը կրկնենք, եւ ասոնցմէ իրաքանչիւրը յատկութիւնը ունի ամբողջ կեանք մը լուսաւորելու եւ վերափոխելու:

Հաւատքը մեր կեանքին հիմքն է: Յոյսը՝ մեզ յառաջ մղող ուժը: Սէրը՝ մեր կեանքին իմաստն ու կատարելութիւնը:

Բայց երբ հաւատքը կը խամրի, յոյսը կը կորսուի եւ սէրը կը մարի, մարդը կրնայ մարմնապէս ապրիլ, սակայն հոգեպէս արդէն մեռած կ'ըլլայ: Կեանքը կը վերածուի պարզ գոյատեւման՝ առանց նպատաւորութեան, առանց յոյսի ու լոյսի եւ առանց իսկական ուրախութեան:

Ինչ է հաւատքը: Հաւատք կը նշանակէ նախ գիտակցիլ, թէ մենք ինքներս չենք մեր գոյութեան հեղինակը: Մենք մեզ չենք ստեղծած: Մեր ձեռքով չեն ստեղծուած երկինքն ու երկիրը, արեւն ու լուսինը, աստղերը եւ բնութեան հրաշալի ներդաշնակ տարրերը: Սաղմոսերգուն կ'ըսէ. «Երկինքը Աստուծոյ փառքը կը պատմէ, րկնականմարը անոր արարչութեան կը վկայէ» (Սաղմոս 19.1): Այո՛, մեր կեանքը մեր սեփականութիւնը չէ. ան Աստուծոյ պարգեւն է: Մեր շնորհքներն ու կարողութիւնները, մեր ընտանիքը, մեր ժամանակը եւ ամէն նոր օր մեզի յանձնուած սքանչելի բարիքներն են: Իբրեւ հաւատացեալներ այս բոլորը պատահականութիւն պէտք չէ նկատենք, ընդհակառակը այս բոլորին մէջ տեսնենք Նստուծոյ ուժը եւ նախախնամող ձեռքը: Դարձեալ Պօղոս Առաքեալի եբրայեցիներուն ուղած նամակին մէջ կը կարդանք. «Հաւատք՝ կը նշանակէ վստահ ըլլալ այն բաներուն՝ որոնց կը յուսանք, եւ համոզուած ըլլալ ամէն բաներուն՝ որոնք չեն երեւիր» (Եբրայեցիս 11.1):

Հետեւաբար հաւատք կը նշանակէ վստահիլ Աստուծոյ, նոյնիսկ երբ չենք գիտնար Անոր ճանապարհները: Ինչպէս մանուկը իր ծնողքին՝ հօր ու մօր ձեռքը կը բռնէ՝ առանց գիտնալու ընդ կ'երթան, այդպէս ալ մենք Աստուծոյ ձեռքը բռնած վստահութեամբ կը քալենք իր հետ:

Ինչ է յոյսը: Յոյսը մեզի յաղթելու կամք կու տայ: Իրաքանչիւր անկումէ ետք, դարձեալ ոտքի կը կանգնեցնէ մեզ, որպէսզի վերստին սկսինք: Մէկ խօսքով խաւարին մէջ վառուող ճրագ է: Յոյսը կը վստահեցնէ մեզի, թէ Աստուած մեզի հետ է մեր փորձութիւններուն մէջ: Պօղոս առաքեալ կ'ըսէ. «Նեղութիւնները մեզի համբերութիւն կուտան, համբերութիւնը՝ տոկունութիւն, տոկունութիւն՝ յոյս, իսկ յոյսը երբեք ամօթով չի ձգեր, որովհետեւ Աստուծոյ սէրը տեղ գտած է մեր սրտերուն մէջ՝ մեզի տրուած Սուրբ Հոգիին միջոցով» (Հռոմայեցիս 5.3-5):

Այսօր շատ մը մարդիկ ծանր մտահոգութիւններով կ'ապրին: Ոմանք հիւանդութեան դէմ կը պայքարին, ուրիշներ՝ ընտանեկան դժուարութիւններու կը հանդիպին, գործազրկութեան, եւ կամ ապագայի անորոշութեան մէջ կը տուայտին: Մեր երիտասարդներէն շատեր իրենց արժէքը կը չափեն ուրիշներու յաջողութիւններով եւ ընկերային ցանցերու վրայ ստացած գնահատանքով: Անոնք արտաքինապէս ժպտուն կրնան երեւիլ, բայց ներքնապէս միայնակ եւ անյոյս ըլլալ: Երբ բժիշկը ծանր ախտաճանաչում մը կը յայտնէ, երբ ընտանիքի մը դուռը դժբախտութեան կը փախի, երբ մեր աղօթքին պատասխանը կ'ուշանայ, յոյսը չի ձգեր որ յանձնուինք: Ան կը սպասէ՝ վստահելով Աստուծոյ խոստումին: Այո՛, այդպիսի պահերուն է որ յոյսը կուգայ մեզի ըսելու՝ դուն մինակ չես, դուն Աստուծոյ սիրելի զաւակն ես:

Առանց յոյսի՝ խաչը միայն տառապանքի նշան է: Յոյսով՝ խաչը զօրութեան, պահպանութեան, սիրոյ ու նուիրումի ու միաժամանակ յարութեան ճանապարհ կը դառնայ:

Ինչ է սէրը: Սէրը Աստուծոյ պարգեւն է: Սէրը հաւատքին ճշմարտացիութիւնը կը յայտնէ: Ահա թէ ինչո՞ւ Պօղոս առաքեալ կ'ըսէ, թէ «այս երեքէն մեծագոյնը սէրն է»: Որովհետեւ հաւատքը մեզ Աստուծոյ կը կապէ, յոյսը մեզ դէպի Աստուած կ'առաջնորդէ, իսկ սէրը մեզ արդէն Աստուծոյ տնօրինական կեանքին մասնակից կը դարձնէ: «Աստուած սէր է», կը վկայէ Յովհաննէս առաքեալ (Ա. Յովհաննէս 4.8):

Աստուծոյ սէրը մարդոց միջոցով կը փոխանցուի: Մենք չենք կրնար ճշմարտապէս ըսել, թէ կը սիրենք Աստուած, եթէ կ'արհամարհենք մեր եղբայրն ու քոյրը: Յովհաննէս առաքեալ շատ յստակ կերպով կ'ըսէ. «Այն մարդը որ կ'ըսէ՝ “Ես կը սիրեմ զԱստուած”, բայց իր եղբայրը կ'ատէ, ստախօս մըն է: Ով որ չի սիրեր իր եղբայրը՝ որ կը տեսնէ, ինչպէս կրնայ սիրել զԱստուած՝ որ չի տեսներ» (Ա. Յովհաննէս 4.20): Հետեւաբար, Աստուծոյ հանդէպ մեր սէրը կը ստուգուի մարդոց հանդէպ մեր վերաբերումով:

Մէկ խօսքով, սէրը միայն զգացում չէ: Զգացումները կրնան փոխուիլ, սակայն ճշմարիտ սէրը ուխտ է, զոհողութիւն եւ ծառայութիւն է: Սէրը համբերել, լսել, ներել եւ ուրիշին բեռը կրել կը սորվեցնէ:

Սուրբ Ներսէս Շնորհալիի աղօթքին մէջ կը կարդանք.«Սէր անուն Յիսուս, Սիրով քով ճմլեա Սիրտ իմ քարեղէն»: Որքան խորունկ աղօթք է: Մարդուն մեծագոյն դժբախտութիւնը միշտ նիւթական աղքատութիւնը չէ. երբեմն անոր քարացած սիրտն է: Քարացած սիրտը կը տեսնէ ուրիշին ցաւը, բայց անտարբեր կը մնայ: Կը լսէ օգնութեան կանչը, բայց իր հանգիստը չխանգարելու համար հեռու կը մնայ: Քրիստոսի սէրը այդ քարեղէն սիրտը կը ճմլէ եւ զայն կենդանի ու կառուցող սրտի կը վերածէ:

Սիրելիներ, այսօր մեր աշխարհը հաւատքի, յոյսի եւ սիրոյ կարիքը ունի: Ինչ օգուտ, եթէ հազարաւոր «բարեկամներ» ունինք ընկերային ցանցերու վրայ, բայց մեր դրացիին աշանձնութիւնն ու դժուարութիւնը չենք նկատեր: Ինչ օգուտ, եթէ ամէն վայրկեան հաղորդակցութեան միջոց ունինք, բայց մեր ընտանիքին մէջ այլեւս իրարու չենք լսեր: Ինչ օգուտ, եթէ Աստուծոյ անունը մեր շրթներուն վրայ է, բայց մեր սիրտը փակ է կարօտեալին առջեւ: Հաւատքը առանց գործի կը մեռնի: Յոյսը առանց համբերութեան կը տկարանայ: Սէրը առանց զոհողութեան կը վերածուի դատարկ խօսքի:

Սակայն երբ հաւատքը կը լուսաւորէ մեր խաւարացած միտքը, յոյսը կը զօրացնէ մեր տկարացած կամքը, իսկ սէրը կը շարժէ մեր անգործ ձեռքերը, այն ատեն մեր կեանքը կը դառնայ Աստուծոյ ներկայութեան եւ օրհնութեան կենդանի վկայութիւն:

Եկէ՛ք միասնաբար աղօթենք, որ Աստուած մեզի շնորհէ ճշմարիտ հաւատք՝ Իրեն վստահելու, յոյս՝ փորձութիւններուն մէջ չընկրկելու, եւ սէր՝ մեր նմանին մէջ Իր պատկերը տեսնելու համար:

Եկէ՛ք ամէնօրեայ մեր կեանքին մէջ միշտ յիշենք Պօղոս առաքեալի անժամանցելի խօսքը. «Ուրեմն, միակ կարեւոր բաներն են՝ հաւատքը, յոյսը եւ սէրը. իսկ երեքէն մեծագոյնը՝ սէրն է» (Ա. Կորնթացիս 13.13):

ԲԱՐԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Սեպտեմբեր ամսուն մեր Եկեղեցին կը տօնէ Սուրբ Խաչին նուիրուած երկու մեծ տօներ՝ Սուրբ Խաչի Վերացումը եւ Վարագայ Սուրբ Խաչը:

Հին Ուխտին մէջ խաչը անէծքի եւ անարգանքի նշան էր. «անիծուած է ան, որ փայտէն կախուած է», կ'ըսէ Երկրորդումն Օրինաց գիրքը (Բ. Օր 21:23): Սակայն Քրիստոսի Խաչելութեամբ ամէն բան փոխուեցաւ: Ան, Խաչին վրայ մեռաւ, Իր սուրբ արիւնով սրբագործեց խաչափայտը եւ զայն անարգանքի նշանէն վերածեց փրկութեան նշանի, մահուան գործիքէն՝ կեանքի ճանապարհի, իսկ պարտութեան նշանէն՝ յաղթանակի:

Քրիստոս խաչուեցաւ, թաղուեցաւ, բայց երրորդ օրը յարութիւն առաւ: Յաղթելով մահուան, մեր առջեւ յաւիտենական կեանքի ճանապարհը բացաւ: Այդ պատճառով Սուրբ Կիրեղ Երուսաղէմացի կ'ըսէ. «Կը դաւանիմ Խաչը, որովհետեւ գիտեմ յարութիւնը»:

Սիրելի՛ ընթերցողներ, Խաչը մեզի համար սոսկ զարդարանք մը չէ, որ կը կրենք մեր վզին կամ կը տեսնենք մեր տուներուն մէջ: Խաչը պէտք է ըլլայ մեր սրտերուն եւ հոգիներուն մէջ, իսկ Խաչեալ Քրիստոս՝ մեր կեանքին կեդրոնը:

Պօղոս Առաքեալ կ'ըսէ. «Քաւ լիցի, որ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի խաչէն զատ ուրիշ բանով պարծենամ» (Գղ 6:14):

Ուրեմն երբեք չամչանք Խաչէն եւ Խաչեալէն: Խաչը կրենք հաւատքով, Խաչով զօրանանք, Խաչեալին անունը փառաւորենք եւ Իր խօսքով առաջնորդուինք, որովհետեւ Խաչը մեր յոյսի, սիրոյ, փրկութեան ու յաղթանակի նշանն է:

Խաչը թող ըլլայ մեր ճանապարհը, իսկ Խաչեալ Քրիստոս՝ մեր ճանապարհի առաջնորդը:

Հայր Յակոբ

ՍԱՂՄՈՍ ԹԻԻ 14

Տէր, եղիցին Կամք քո...

Դուն գիտես միայն իրաամբ եւ արդարօրէն չափել արարածներուդ կատրածները, եւ ըստ այնմ հատուցել անոնց: Քու խորհուրդներդ եւ ուղիներդ ծածկեալ են, Տէր, եւ ոչ ոք կրնայ յաւակնիլ ու ըսել, թէ անոնք իրեն համար բացայայտ են: Տէր, եղիցին Կամք քո, սակայն ողորմութեամբդ նայէ մեր յանցանքներուն եւ մեղքերուն, եւ սորվեցուր մեզի ուղղել մեր ընթացքը ճանապարհիդ մէջ, որ միաժամանակ ճշմարտութիւնն է եւ Կեանքը: Մեզ փրկէ, որպէսզի տեսնուի, թէ դուն իրաւունքը եւ արդարութիւնը պաշտպանող միակ Աստուածն ես: Ինչպէս մարգարէ հայրապետը ըսած է, Դուն գիտես, թէ իսկապէս ինչ օգտակար է մեզի, ուստի մեզ պատրաստէ այնպէս՝ ինչպէս որ կը կամենաս. եթէ նեղութիւնը օգտակար է մեզի, ապա թող յաճախէ. եթէ փորձութիւնը օգտակար է մեզի, ապա թող բորբոքի. եթէ զոհուիլը օգտակար է մեզի, ապա թող շնորհը ըլլայ ինքնամատուցուելու: Յիշէ, Տէր, օծեալ եւ քեզի նուիրեալ ժողովուրդդ, եւ զայն կեղծատրներէն փրկէ, Անկեղծ, զայն դաւադիրներէն փրկէ, Հովանի, զայն թշնամիներէն փրկէ, Յաղթող, զայն զազանացեալներէն փրկէ, Զգաստութիւն. զայն յուսահատեցնողներէն փրկէ, Յոյս. զայն ինքնալքումէն փրկէ, Քաջութիւն. զայն խաւարէն փրկէ, Լոյս: Տէր, եղիցին Կամք քո, որպէս յերկինս եւ յերկրի:

*ԱՐՅԱԽԵԱՆ ՍԱՂՄՈՍԵՐ
Գառնիկ Ասազ Քահանայ Գոյունեան*

PRAYER FOR A FAITHFUL AND UPRIGHT WALK Psalm 119:1-8

Blessed are the undefiled in the way,
Who walk in the law of the LORD.
Blessed are they that keep his testimonies,
And that seek him with the whole heart.
They also do no iniquity:
They walk in his ways.
Thou hast commanded us
To keep thy precepts diligently.
O that my ways were directed
To keep thy statutes!
Then shall I not be ashamed,
When I have respect unto all thy commandments.
I will praise thee with uprightness of heart,
When I shall have learned thy righteous judgments.
I will keep thy statutes:
O forsake me not utterly.
a title prayer of

ՆԻԿԻՈՅ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎԻ 1700-ԱՄԵԱԿ

**«Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՌԵԼՈՑ:
Ի ԴԱՏԱՍԱՆ ՅԱԽՏԵՆԻՑ ՀՈԳԻՈՑ ԵՒ ՄԱՐՄԻՆՈՑ»:
(Բ. Բաժին)**

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՍԱՆ ՈՂՋԵՐՈՒ ԵՒ ՄԵՌԵԱՆՆԵՐՈՒ:

ա) Մէկ է Դատաւորը՝ Քրիստոս:

Աստուածաշունչը երբեմն ընդհանուր կերպով Աստծոյ կը վերագրէ դատաստանը (Հմմտ Սղ 50.1-5, 58.11 եւայլն), եւ երբեմն կը մասնաւորէ, դատելու իշխանութիւնը ընծայելով Որդիին՝ Քրիստոսի.- «Հայրը ռեւէ մէկը չի դատեր, այլ դատելու իշխանութիւնը յանձնած է Որդիին» (Յի 5.22: Հմմտ Մտ 13.40-43, 25.31-46):

Նոր կտակարանը բազմաթիւ անգամներ կը հաստատէ, թէ Քրիստոս ինքն է Աստուծմէ սահմանուած Դատաւորը (Գրծ 10.42: Հռ 14.9-11: Ա. Կր 4.5: Բ. Տմ 4.1):

բ) Մէկ է դատաստանը, եւ ընդհանրական:

Հաւատամքը կը խօսի միակ դատաստանի մը մասին, որ կը կոչէ յաւիտենական: Այդ միակ դատաստանն է, որ կը կոչենք՝ Ընդհանրական Դատաստան: Հայաստանեայց Եկեղեցին կը մերժէ առանձնական դատաստանի տեսութիւնը: Աստուածաշունչը կը խօսի մէկ եւ միակ դատաստանի մը մասին, որ տեղի պիտի ունենայ միայն մէկ անգամ, բոլորին համար միասնաբար, Քրիստոսի երկրորդ գալուստին: Պօղոս առաքեալ կ'ըսէ, թէ Աստուած միակ օր մը սահմանած է այլ դատաստանին համար (Գրծ 17.31): Արդ, եթէ նոյն եւ միակ օրուան մէջ պիտի կատարուի բոլորին դատաստանը, անկարելի է ըսել՝ թէ իւրաքանչիւրը առանձնապէս պիտի դատուի իր մահէն անմիջապէս ետք:

ԴԱՏԱՍԱՆԸ՝ ԱՏՈՒԾՈՅ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ:

Դատաստան մը ոմանց համար անհաշտելի կը թուի Աստուծոյ գերազանց բարութեան եւ արդարութեան, սիրոյն եւ քաղցրութեան հետ: Բայց նման պատկերացումը արդար չէ: Չկայ արդարութեան հասկացողութիւն մը, որ մերժէ ռեւէ արարքի արժանի հատուցումը: Ինչո՞ւ չենք կրնար ընդունիլ ռեւէ անարդարութիւն, ըլլայ մեզի դէմ գործուած, ըլլայ մարդոց կամ աշխարհին: Ասիկա մեր մէջ դրուած աստուածային զգայարանքն է, որ կը մերժէ չարը, անօրէնը, անիրաւը, վայրագը, անպատկառը, անբարոյականը, անընդունելին:

Աստուած, որ կատարեալ բարին, արդարութիւնը եւ իրաւունքն է, չի կրնար ընդունիլ ինչ որ անիրաւ է ու անարդար: Ամբողջ ներկայ ժամանակին Աստուած մեղաւորին առիթ կու տայ իր չար ճամբայէն դառնալու, բայց կը յիշեցնէ, որ կայ դատաստանի ժամանակ մը, երբ աստուածային ազդարարութիւններն ու հայրական սիրոյ կոչերը չլսող անհնազանդ մարդիկը պիտի կանգնին Աստուծոյ ատեանին դիմաց, հաշիւ տալու համար իրենց ընթացքին ու գործերուն համար: Եւ Աստուած ինք չէ՞ որ պիտի դատապարտէ զիրենք, այլ՝ իրենց սեփական խիղճը եւ իրենց սեփական գործերը պիտի ըլլան զիրենք դատապարտողը, որով ի յայտ պիտի գայ Աստուծոյ կատարեալ արդարութիւնը (ՅՀ 5.29-30):

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ՝ Ո՛Ղ ՄԻԱՅՆ ՀՈԳԻՈՎ, ԱՅԼ ՆԱԵՒ՝ ՄԱՐՄԻՆՈՎ:

«Բոլորս ալ Քրիստոսի ատեանին դիմաց պիտի կանգնինք, որպէսզի իւրաքանչիւրը իր մարմինով ընդունի հատուցումը երկրի վրայ իր կատարած բարի կամ չար գործերուն» (Բ. Կր 5.10): Ինչպէս որ մարդս միայն հոգիով չէ որ կը գործէ, այլ՝ հոգիով ու մարմինով միասնաբար, նոյնպէս ալ միայն հոգիով չէ որ պիտի ընդունի իր գործերուն հատուցումը, բարի թէ չար, այլ՝ հոգիով ու մարմինով միասնաբար: Մարմինը Աստուծոյ ստեղծագործութեան անբաժան մասն է, եւ մը փրկութիւնը միայն մարմինով ամբողջական պիտի ըլլայ: Փրկութիւն չկայ առանց մարմինի, եւ այս աշխարհի վրայ սկսած փրկութիւնը իր լրումին կը հասնի՝ ամբողջ ստեղծագործութեան ազատագրումով, որ իր մէջ կ'առնէ նաեւ մարմիններու փրկութիւնը (Հռ 8-18-24):

ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ՝ ԸՍՏ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ:

Յայտնութեան գիրքը այդ դատաստանը կը պատկերացնէ՝ համաձայն մարդոց գործերուն, որոնք արձանագրուած են Աստուծոյ գիրքերուն մէջ (Յյտ 20.11-15: Հմմտ Ղկ 10.20): Ըստ այնմ, արդարները պիտի ստանան իրենց պսակումը (Բ.Տմ 4.7-8), եւ մեղաւորները՝ իրենց դատապարտութիւնը. «Ահա կու գայ ժամանակը, երբ բոլոր անոնք որոնք գերեզմաններու մէջ են՝ պիտի լսեն անոր ծայնը եւ դուրս գան. ու անոնք որ բարիք գործած են՝ յարութիւն պիտի առնեն եւ ապրին, իսկ անոնք որ չարիք գործած են՝ յարութիւն պիտի առնեն եւ դատապարտուին» (ՅՀ 5.28-29):

Արդարներուն ընծայուած գերագոյն հատուցումը՝ Աստուծոյ երանական տեսութիւնն է (Ա. Յի 3.2), որ անոնց կատարեալ հաւատքին վարձատրութիւնն է: Բայց անոր վրայ պիտի գայ անելնալու այն պսակումը, որ Աստուած պիտի տայ իւրաքանչիւրին գործերուն համաձայն: Գալով մեղաւորներուն, կամ կորուստի դատապարտուածներուն, անոնց գերագոյն դատապարտութիւնը Աստուծոյ տեսութենէն ընդմիշտ զրկումն է, որ Քրիստոս իր առակներուն մէջ յաճախ կը պատկերացնէ իբրեւ «արտաքին խաւարը, ուր պիտի ըլլայ լալ եւ ակոռները կրճտել» (Մտ 8-12, 22.13):

Թէ՛ արդարներուն վերապահուած երանութիւնն ու փառքը, եւ թէ՛ մեղաւորներուն սահմանուած այս զրկանքն ու տանջանքը «յաւիտենական» են, այսինքն՝ անոնք ժամանակաւոր բնոյթ չունին, այլ՝ մնայուն եւ անվախճան են:

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱԻԱՏԱՄՔԻՆ
Զարեհ Արք. Ազնաւորեան
(Շարունակելի 18)

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԳԹԱՌԱՏ ՄԻՐՏԸ

«Երբ Յիսուս նաակէն դուրս ելաւ, տեսաւ մեծ բազմութիւնը, գթաց անոնց վրայ եւ հիւանդները բժշկեց» (Մտ 14.14):

Որո՞ւ սրտին չի խօսիր այս վկայութիւնը: Վկայութիւն մը, որ կը պարզէ, թէ մեր Տէրը՝ Յիսուս, գթացող սիրտ ունի: Եւ ինչպէս չգթայ մեզի, երբ մենք իր ձեռքին գործն ենք, իր սիրոյն արդիւնքն ենք, իր աչքի բիբն ենք, իր սրտի զարկն ենք:

Համարին մէջ մենք ունինք չորս բայեր, զորս պէտք է յատկանիշները դառնան Քրիստոսի բոլոր հետեւորդներուն՝ «ելաւ, տեսաւ, գթաց, եւ բժշկեց»:

Ա. «ԵԼԱԻ»: Տէրը նաակէն դուրս ելլելէ ետք միայն տեսաւ բազմութիւնը ու գթաց անոնց: Եթէ մենք դուրս չգանք մեր կեանքի նաակէն, այլ խօսքով՝ մեր անձի նեղ պարունակէն, մեր «ես»էն, մեր անձէն ու անձնականէն, չենք կրնար տեսնել ուրիշը, չենք կրնար տեսնել գթութեան կարիքը ունեցող մարդը, չենք կրնար տեսնել ուրիշին ցաւն ու նեղութիւնը: Ինքնիր մէջ ու ինքնիր վրայ ծածկուած ու փակուած մարդը՝ անկարող է տեսնելու շուրջը գտնուող տագնապը, վիշտը, զրկանքն ու կարօտը:

Բ. «ՏԵՍԱԻ»: Յիսուս ոչ միայն նաակէն դուրս ելաւ, այլեւ ելլելէ ետք՝ տեսաւ բազմութիւնը: «Տեսաւ» բառը ցոյց կու տայ, որ Յիսուս կը տեսնէ մարդոց ցաւերը, նեղութիւններն ու կարիքները: «Տեսաւ» բառը կը պարզէ Տիրոջ ամենաթափանց հայեացքը, ամնատեսութիւնը, ամենագիտութիւնը: Ան ամէն բան գիտէ մեր մասին: Գիտէ մեր կարիքներուն ու պակասութեանց մասին: Մենք Յիսուսի տեսնող աչքին նման աչ ունինք: Յիսուսի նման կը տեսնենք կարիքաւորները ու կ'անդրադառնամք անոնց կարիքներուն: Չի բաւեր մեր կեանքի նաակէն դուրս գալ, այլ դուրս գալէ ետք՝ պէտք է տեսնել սորվինք: Շատեր դուրս կու գան իրենց կեանքի նաակէն, իրենց անձերուն համար որոշ բաներ ապահովելէ ետք՝ վերստին իրենց նաակները կը մտնեն, առանց իրենց շուրջ նայելու եւ առանց նուազագոյն ճիգն իսկ թափելու՝ տեսնելու զրկեալն ու լքեալը եւ անոնց կարիքը:

Գ. «ԳԹԱՏ»: Յիսուս ոչ միայն դուրս ելաւ նաակէն, եւ ոչ միայն տեսաւ բազմութիւնը, այլեւ՝ գթաց անոնց: Եւ սա ցոյց կու տայ, թէ Յիսուս ոչ միայն տեսնող աչք ունի, այլեւ՝ գթացող սիրտ: Որքան կարեւոր է տեսնող աչք ունենալը, նոյնքան կարեւոր է գթացող սիրտ ունենալը: Այսօր շատ մարդիկ կան, որոնք տեսնող աչք ունին, բայց դժբախտաբար գթացող սիրտ չունին: Կը տեսնեն աղքատը, բայց չեն գթար անոր, եւ անոր համար ալ բան մը չեն ըներ անոր: Կը տեսնեն տառապողին տառապանքը, բայց որովհետեւ գթացող սիրտ չունին՝ օգնութեան ձեռք չեն երկարեր անոր:

Դ. «ԲԺՇԿԵՑ»: Յիսուս նաակէն դուրս ելաւ, տեսաւ բազմութիւնը, գթաց անոնց, ու բժշկեց անոնց հիւանդները: Յիսուս հետեւաբար, տեսնող աչք, գթացող սիրտ, եւ օգնող ձեռք ունէր: Հաւատացեալ մարդը պէտք է տեսնող աչք, գթացող սիրտ, եւ օգնող ձեռք ունենայ: Աւելի լաւ է չտեսնել՝ քան տեսնել ու չգթալ, եւ աւելի լաւ է չգթալ՝ քան գթալ ու չօգնել:

Խնդրենք Յիսուսէն, որ շնորհէ մեզի՝ իր աչքին նման անտեսուածը տեսնող աչք, իր սրտին նման գթացող սիրտ, եւ իր ձեռքին նման անօգնականին օգնող ձեռք:

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆԸ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ԿԱՄ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՑ ՊԱՏԱՐԱԳ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՊԱՏԱՐԱԳԵԱԼ ԲԱՇԽԻ

Նախքան ժողովուրդին հաղորդումը, կ'երգուի «Օրինեալ է Աստուած: Քրիստոս պատարագեալ բաշխի» երգը, որ 34-րդ եւ 150-րդ Սաղմոսներէն քաղուած տողերու միակցումն է՝ ժողովուրդը Աստուծոյ հետ հաղորդութեան («Ճաշակեցէք եւ տեսէք՝ զի քաղցր է Տէր») եւ օրինաբանութեան հրաւիրող:

Անցեալին այս երգը չկար, եւ անոր տեղ կ'արտասանուէր 34-րդ Սաղմոսը, որ հինէն ի վեր Քրիստոսի Մարմնին եւ Արեան ճաշակումին կապուած է: Այս երգը Անձեւացիի պատարագամատոյցին մէջ (950 թ.) չկայ, մինչ ներկայ է արդէն Լամբրոնացիի մօտ: Ասկէ կը հետեւի թէ Անձեւացիէն ետք ներմուծուած է ան:

Ներկայ երգը իր այժմեան գեղեցիկ ձեւը եւ եղանակը ստացած է 12-րդ դարուն, Ս. Ներսէս Շնորհալիի ձեռքով:

Բայց, թերեւս ճշդում մը պէտք է ընել: Անճիշդ է ըսել՝ «իր այժմեան ձեւը», որովհետեւ Լամբրոնացիի պատարագամատոյցին մէջ եղածը այսօրուան մեր եղածէն կը տարբերի, որովհետեւ այնտեղ կան նաեւ միջանկեալ շարականի վեց տուներ՝ որոնք այսօր չեն երգուիր, Միջին դարերուն ալ միշտ չեն երգուած, եւ անոնց եղանակները դժբախտաբար կորսուած են:

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Հագիւ երգը աւարտած՝ Սարկաւագը կը ձայնէ՝ «Երկիւղի եւ հաւատով յառաջ մատիք եւ սրբութեամբ հաղորդեցարիւք» (=Երկիւղածութեամբ եւ հաւատքով մօտեցէք եւ սրբութեամբ հաղորդուեցէք):

Մինչեւ 12-րդ դար Ս. Հաղորդութիւնը իր երկու տեսակներով՝ Մարմին եւ Արին, առանձին-առանձին կը տրուէր ժողովուրդին, Մարմինը պատարագիչին ձեռքէն, իսկ Արինը՝ բաժակէն: Այս դարէն սկսեալ է, որ սկիզբ առաւ Մարմինը Արեան մէջ թաթխելու սովորութիւնը եւ Արեան մէջ թաթխուած Մարմինը տալու հաւատացեալներուն:

ԳՈՀԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սուրբ Հաղորդութեան ստացումով՝ Պատարագին խորհուրդը արդէն իր լրումին հասած է: Կը մնայ միայն շնորհակալութիւն կամ երախտագիտութիւն յայտնել Տիրոջ, որ մեզ արժանի ըրաւ իր Մարմինն ու Արինը ճաշակելու: Այս գոհութիւնը կ'արտայայտէ ժողովուրդ՝ «Լցաք» եւ «Գոհանամք» երգերով, իսկ պատարագիչը՝ իր լուռ աղօթքով:

Այս երկու երգերով կը փակուի Բուն Պատարագի բաժինը, եւ կը մնայ միայն Արձակումը, որ շատ կարճ է:

(Շարունակելի 15)
«ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ»
ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ,
ԿԱՌՈՅՑԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԶԱՐԵՀ ԱՐՔ. ԱԶՆԱԽՈՐԵԱՆ

POWER AND POWERLESSNESS

Monday, 13 April 2020

The emergence of the coronavirus pandemic reminded me of the moderator’s report that I gave to the Central Committee of the World Council of Churches in 2005, which was mainly devoted to rediscovering the church’s ministry of healing (see the full text in my book, For a Church Beyond its Walls, 2011, Antelias, pp. 122-146).

In this report I stressed the vital need of according a particular importance to the ministry of healing as an essential dimension of the church’s missionary engagement and pastoral outreach. To this effect, I proposed that the WCC Central Committee gie a renewed impetus to the theological discussion on healing and approach it through a broader interdisciplinary perspective. I also proposed that the issues and challenges regarding the interaction of spiritual and medical healing be looked at contextually and objectively. Due to the changing of agenda priorities, the healing ministry of the church had remained on the periphery of the churches’ mission and the programmatic activities of the ecumenical movement.

In Christian understanding, alienation from God is the root cause of sickness and the brokenness of life; healing, therefore, is the restoration of the wholeness of life; it is the transformation of human life and the beginning of a new life in Christ (Jn 10:10; Col 3:9-10). Christ is the new life: “I am the resurrection and the life” (Jn 11:25). In Christ, sickness is cured, and life is renewed and redeemed. This biblical perception of healing is extensively displayed in the literature of the church fathers and in the liturgy of the Orthodox Churches. In the Armenian Church, the anointing of the sick is one of its seven sacraments, and visiting the sick and saying prayers is integral to the church’s pastoral ministry.

Christians are called to seek Christ as the true healer of the world. The pandemic urges the churches to give a renewed emphasis and tangible expression to their rich spirituality, pastoral experience, and theological insights on healing. As the healing body of Christ, the Church should continue to proclaim to the world, in word and in deed, that sinful humanity and the broken creation are restored by the healing and reconciling power of Christ.

TURNING TO GOD
ARAM I

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉ Է ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆԸ:

Ապաշխարութիւնը մեր գործածծ մեղքերու թողութեան համար հաստատուած խորհուրդ մըն է::

ԻՆՉ ԸՍՏԵԼ Է ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԻՒՆ:

Ապաշխարութիւն կը նշանակէ ապա-աշխարհ, այսինքն՝ զղջալ եւ ինքզինք աղօթքի նուիրելով հեռանալ աշխարհիկ կեանքէն:

ՈՐՈՂՆՔ ԵՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ:

Ապաշխարութեան պայմանները հետեւեալներն են.-

1. Պէտք է որ Քահանային առջեւ մեր մեղքերը ամբողջութեամբ խոստովանինք,
2. Սրտով զղջանք մեր գործած մեղքերուն համար,
3. Եւ նոյն մեղքերը վերստին չգործելու հաստատ խոստում տանք:

ԻՆՉՊԷՍ ՊԵՏՔ Է ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՔ:

Եկեղեցւոյ մէջ Քահանային առջեւ պէտք է ծուկի գանք եւ ըսենք զղջումի աղօթքը. «Մեղանչեցի ամենասուրբ Երրորդութեան՝ Հօրը, Որդիին եւ Սուրբ Հոգիին դէմ: Մեղաւոր եմ Աստուծոյ առջեւ: Բոլոր գործած մեղքերս կը խոստովանիմ Աստուծոյ առջեւ, սուրբ Աստուածածինին եւ բոլոր սուրբերուն առջեւ, ինչպէս նաեւ քու առջեւդ, հայր սուրբ: Մեղանչեցի՝ մտածումով, խօսքով ու գործով. երբեմն կամաւորաբար, երբեմն ակամայ, երբեմն գիտակցաբար եւ երբեմն անգիտակցաբար՝ մեղայ Աստուծոյ: Մեղանչեցի՝ հոգիովս եւ անոր ձգտումներով, միտքովս եւ անոր գրգիռներովը, մարմնովս եւ զգայութիւններով: Մեղանչեցի՝ հոգիիս ձգտումներով.- Խորամանկութեամբ, անզգամութեամբ, յանդգնութեամբ եւ երկչոտութեամբ, շռայլութեամբ եւ ժխտութեամբ, զեղխութեամբ եւ անիրաւութեամբ. չարահաւանութեամբ, յուսահատութեամբ եւ թերամտութեամբ մեղայ Աստուծոյ:

Մեղանչեցի՝ մտքիս չար խորհուրդներով.- Նենգութեամբ, ատելութեամբ, ծուռ նայուածքով, նախանծով եւ չար աչքով: Գիշեր ու ցերեկ վաւաշուտ ու պոռնկական խորհուրդներ ունեցալ՝ ըլլայ արուական, ըլլայ իգական, ըլլայ անասնական, ըլլայ գազանական: Երեակայութեամբ գիշութիւն ըրի եւ երագի մէջ իսկ գարշելի աղտոտութիւն ընելով՝ մեղայ Աստուծոյ: Մեղանչեցի՝ մարմնական ցանկութիւններովս.- Հեշտասիրութեամբ, թուամորթութեամբ, քնկոտ յօրանջումներով, մարմնական գրգիռներով, եւ զանազան պժգալի ախտերով: Ականջներս հեշտագին խօսքերու տուի, աչքերս՝ անամօթ նայուածքներու, սիրտս՝ անառակ ցանկութիւններու, ռունգերս՝ մեղկ բուրմունքներու, եւ բերանս՝ ցանկալից համբոյրներու: Անժուժկալութեամբ, շուայտութեամբ եւ արբեցութեամբ՝ մեղայ Աստուծոյ:

Մեղանչեցի՝ լեզուովս. - Չարախօսութեամբ, ստախօսութեամբ, սուտ երդումով, երդմնազանցութեամբ, հակառակախօսութեամբ, շողոքորթութեամբ, քսութեամբ, դատարկաբանութեամբ եւ ծաղրով, զրպարտութեամբ, պառակտիչ խօսքերով ու անէծքով: Տրտնջալով, դժգոհելով, բամբասելով եւ հայիոյելով՝ մեղայ Աստուծոյ:

Մեղանչեցի՝ ձեռքերովս.- Գողնալով, ագահելով, զրկելով, զարնելով, սպաննելով եւ քաշկոտելով, մեղայ Աստուծոյ:

Մեղանչեցի՝ շինուածքիս բոլոր մասերովը եւ մարմնիս բոլոր անդամներովը, հինգ զգայարանքներովս եւ հոգիիս վեցեակ շարժումներովը.- վերամբարձ գոռոզութեամբ տկարները ոտնահարելով, զետնաքարշ կեղծաւորութեամբ զօրաւորները շողոքորթելով, աջ ու ձախ խոտորելով, ինծմէ առաջ գտնուողներուն դէմ մեղանչելով, եւ ինծմէ ետք եկողներուն չար օրինակ դառնալով՝ մեղայ Աստուծոյ:

Տակալին, մեղանչեցի այն եօթը յանցանքներով որոնք մահացու մեղքերն են. հպարտութեամբ, նախանծով, բարկութեամբ, ծուկութեամբ, ագահութեամբ, որկրամոլութեամբ, պղծասիրութեամբ, եւ ասոնց բոլոր տեսակներովը՝ մեղայ Աստուծոյ:

Եւ դեռ՝ մեղանչեցի Աստուծոյ բոլոր պատուիրաններուն դէմ, թէ՛ յանձնառութիւններուս եւ թէ՛ հրաժարելիքներուս մէջ, որովհետեւ ո՛չ յանձն առածներս կատարեցի եւ ոչ ալ հրաժարած բաներէս հեռացայ: Օրէնքը սորվեցայ, սակայն Օրէնքի գործադրութեան մէջ ծուլացայ: Քրիստոնէութեան շարքերուն անցայ, բայց գործերովս անարժան գտնուեցայ: Չարիքը գիտնալով հանդերձ՝ կամաւորաբար շեղեցայ, եւ ես իմ կամքովս բարի գործերէն հեռացայ: Վայ ինծի, վայ ինծի, վայ ինծի, որ մէկը ըսեմ, որ մէկը խոստովանիմ, այնքան շատ են յանցանքներս, չըսուելիք են անօրէնութիւններս, աններելի են ցանքս եւ անբժշկելի են վէրքերս. մեղայ Աստուծոյ:

ԻՆՉ ՊԵՏՔ Է ԸՆԵՆՔ ԱՍԿԷ ԵՏՔ:

Պէտք է նաեւ մեր բոլոր մեղքերը առանց պահելու խոստովանինք քահանային. մանաւանդ եթէ մէկու մը հետ ոխ կամ քէն ունինք, անմիջապէս անոր հետ հաշտուիք, որպէսզի Տիրոջ պաշտօնեային միջոցաւ կարենանք արձակուիլ մեր մեղքերէն:

ԻՆՉՊԷՍ ՊԵՏՔ Է ԱՐՁԱՎՈՒՄ ԽՆԴՐԵՆՔ:

Քահանային պատուէրներն ու խրատները սիրով կատարելու խօսք տալէ ետք, պէտք է ըսենք. «Հայր Սուրբ, քեզ ունիմ հաշտութեան միջնորդ եւ բարեխօս Աստուծոյ Միածին Որդիին մօտ, որպէսզի քեզի տրուած իշխանութեամբ արձակես զիս մեղքերուս կապանքէն, կ'աղաչեմ քեզի»:

ՈՐՈՂՆՔ ԵՆ ԱՊԱՇԽԱՐՈՂ ԱՆՁԻՆ ՊԱՐՏԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

Ապաշխարողի մը պարտաւորութիւններն են, աղօթքը, պահքը եւ ողորմութիւնը:

ՈՐՆ Է ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՂՔԸ:

Ներգործական կը կոչուին այն մեղքերը, որոնք մեր կամքով եւ գիտակցութեամբ գործած ենք:

ՔԱՆԻ ՏԵՍԱԿԻ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒՄՆ ԵՆ ՆԵՐԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՂՔԵՐԸ:

Ներգործական մեղքերը երկու տեսակ են՝ ներելի եւ մահացու մեղքեր:

ՈՐՈՂՆՔ ԵՆ ՄԱՀԱՅՈՒ ՄԵՂՔԵՐԸ:

Մահացու մեղքերն են՝ հպարտութիւն, նախանձ, բարկութիւն, ծուկութիւն, ագահութիւն, որկրամոլութիւն եւ պղծասիրութիւնը:

ԱՅՍ ՄՈԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՎԱՌԱԿ ԻՆՉ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՆ:

Այս եօթը մոլութիւններուն դէմ կան եօթը առաքինութիւններ. խոնարհութիւն, եղբայրսիրութիւն, հեզութիւն, աշխատասիրութիւն, ողորմասիրութիւն, ժուժկալութիւն եւ չափաւորութիւն:

ՈՐՈՂՆՔ ԵՆ ՆԵՐԵԼԻ ՄԵՂՔԵՐԸ:

Ներելի կ'ըսուին այն մեղքերը, որոնք անգիտակցաբար կամ ակամայ կը գործուին:

ՈՍԿԵՂԵՆ ՀԱՄԱՐ

«Երբ կը խմենք օրհնութեան այն բաժակէն՝ որ Տիրոջ Ընթրիքի յիշատակին կ'օրհնենք, միթէ Քրիստոսի արեան հաղորդուած չնք ըլլար: Եւ երբ կը ճաշակենք այն հացէն՝ որ կը բեկանենք, միթէ Քրիստոսի մարմինն հաղորդուած չնք ըլլար: Մենք բոլորս մէկ հաց, մէկ մարմին ենք, որովհետեւ նոյն եւ միակ հացէն կը ճաշակենք»:

Ա. Կորնթացիս 10.16-17

“The cup of blessing which we bless, is it not the communion of the blood of Christ? The bread which we break, is it not the communion of the body of Christ? For we being many are one bread, and one body: for we are all partakers of that one bread.”

1 Co

THE BOOK OF DANIEL

WRITTEN: POSSIBLY BETWEEN 200 AND 150BC
(WITH SOME LATER ADDITIONS)

WHAT YOU NEED TO KNOW:

Daniel was a teenager carried off into exile by the Babylonians. This was the darkest period in Israel's history. At that time, if a nation was conquered, its neighbours would take it as a sign that the nation's gods were weak. However, in Daniel we see a God who is still mightily at work, even with his people in exile. The book is in two parts. The first is an account of Daniel's life in Babylon, including well-known stories such as Shadrach, Meshach and Abednego in the fiery furnace, Daniel in the lion's den, and the writing on the wall at Belshazzar's feast. The second part is full of prophetic visions. It is unclear if these visions were not simply for the Israelites at the time, but for a future we haven't yet entered into.

WHY READ IT?

Daniel was a young person living in a time of adversity, a believer in God working for a government that didn't believe in God. His story is one of resilience and strength under pressure. It is also the story of God at work even when hope seems lost, a God who is still able to perform miracles when his people are scattered. Daniel tells us that whatever the situation, God is working towards a plan, and he invites us to join him in it.

